

19:45 18:46

עלון חמשה

לפרשת השבוע

פחד פ - פרנסה ח - חיים ד - דמיונות

הלימוד בגיליון מוקדש

ניתן להקדיש ללא עלות את הגיליון

כי תצא

הפטרה: ואני אקרה

"כי תצא למלחמה על אויבך, ונתנו ה' אלוקיך בידך ושבת שביו" [כא, י]

המפרשים מסבירים שהתורה מרמזת כאן על המאבק התמידי שיש בין האדם ובין אויבו הנצחי היצר הרע. ואמרו חז"ל [קדושין ל:]: יצרו של האדם מתגבר עליו בכל יום ואלמלא הקב"ה עוזרו לא היה יכול לו. משמע שבדרך הטבע אין אפשרות לנצח את היצר הרע, וזה יכול לגרום לרפיון במלחמה עם היצר הרע. על כך אמרה תורה "כי תצא למלחמה על אויבך" אם תתחיל לנהל את המלחמה, אתה יכול להיות בטוח כי "ונתנו ה' אלוקיך בידך" מן השמים יסייעוך לנצח "הבא לטהר מסייעין בידו" (תורת משה)

תרפ"א - תשע"ד 1920-2013

מה אומרים על העלון?
נשמח לשמוע -
0506255911
elial@eca.gov.il

אני
לדודי
ודודי
לי

"כי תצא", המילה "כי", היא בגימטריא שלושים, כנגד שלושים ימי חודש אלול, שפרשת כי תצא תמיד חלה בחודש אלול, ואם אדם רוצה לשוב בתשובה בימים הללו, לצאת למלחמה נגד יצרו הרע, להתעלות, לשוב בתשובה, בימים הללו יש סיוע מיוחד מן השמים, ונתנו ה' אלוקיך בידך."

אבל זו מלחמה, מלחמה ממש, צריך להתגבר על יצרו, ולהרבות בתורה ובמעשים טובים. הימים הללו, הם ימים מאד חשובים, מאד רציניים, אדם מכין את עצמו לקראת ימי הדין, ישתבח שמו של הקדוש ברוך הוא, שבחסדו גילה לנו את הסוד, מודיע לנו איך נזכה בדין.

על יום ראש השנה נאמר, "ועל המדינות בו יאמר, אי זו לחרב, אי זו לשלום, אי זו לרעב, אי זו לשבע, ובריות בו יפקדו, להזכירם לחיים ולמנות, מי לא נפקד כהיום הזה?". הנה אנו שמענו במשך השנה, כמה אסונות גדולים שהיו בכמה מדינות, הוריקן, שיטפונות, כל מיני אסונות, ובכל אסון ואסון מתים המונים, וכל זה נגזר בראש השנה, שאז גוזרים על המדינות מה יהיה בהם. אבל אומות העולם, אינם יודעים מהו ראש השנה, אינם יודעים מהו יום הכיפורים, רק לישראל גילה הקדוש ברוך הוא את הסוד.

כאשר אדם חוטא, נבראים מן המעשים שלו מלאכי חבלה, והם מקטרגים עליו בדין. ואילו כשעושה מצוות, נבראים מן המעשים שלו מלאכים טובים, מליצי ישר, סנגורים שמלמדים עליו זכות.

מותר לדבר בבית הכנסת
רק עם ה' יתברך

בן ברטה ושלמה

העלון מוקדש לעילוי נשמות

זיסים אלבס

אליהו שלם בן מזל

שושנה בת ויקטוריה

זוהרה בת רחל

איציק הרוש

רפי גולן

ר' רחמים רובין

בנימין בן
גוריון

לאה חסמון
בת מרים

יעקב אסטרוב בן זהבה

שלמה בן
שושנה

אברהם בן
שושנה

יִלְדֵי הַשָּׁמַיְת

יְלָדִים יְקָרִים!

"החבילה שהבאת אינה החבילה שלי!" פסק הסוחר מיד. "מה?!" תמה הסבל, "מי אמר לך שזו אינה החבילה שלך? הרי בכלל לא ראית את החבילה שהבאתי, היא מנחת בחוץ ליד הדלת!"

וְאַתָּה עֵיִף וְיָגַע וְלֹא יָרָא אֱלֹדִים" (דברים כה, יח)

סוחר אחד הפליג באנייה למדינה רחוקה. לאחר שירד אל החוף, קרא לסבל ובקש ממנו: "שא בבקשה את החבילה שלי לבית המלון, וכשתגיע לשם אשלם לך על כך". הסוחר נסע למלון לפני הסבל ונכנס לחדר שהזמין, והסבל הלך אחריו כשהחבילה על גבו. כשהגיע לבית המלון, בקשי הצליח הסבל להעלות את החבילה במדרגות. היא הייתה כבדה מאד מאד. הוא הניח אותה מחוץ לחדרו של הסוחר, נקש על הדלת ונכנס פנימה מתנשם ומתנשף: "הוי, כמה כבדה הייתה החבילה! זה היה כל-כך קשה!" "החבילה שהבאת אינה החבילה שלי!" פסק הסוחר מיד. "מה?!" תמה הסבל, "מי אמר לך שזו אינה החבילה שלך? הרי בכלל לא ראית את החבילה שהבאתי, היא מנחת בחוץ ליד הדלת!" אמר הסוחר: "אני יודע שאין זו החבילה שלי, כי אני רואה שהזעת והתאמצת לסחב אותה. החבילה שלי הייתה קלה". אכן, מי שחש שהוא "עייף ויגע" – שאין לו כוח לעבד את השם ולקיים את המצוות, סימן שהוא "ולא ירא אלוהים" – אין בו יראת שמים. זאת אינה החבילה שאותה בקש ממנו השם לשאת, כי מצוות השם נעימות ומשמחות לב. המגיד מדובנא ספר משל זה על הפסוק: "לא אתי קראת יעקב, כי יגעתי בי ישראל" (ישעיהו מג, כב). אם "יגעתי" – אתה מרגיש שקשה לך לקיים את המצוות, זה סימן ש"לא אתי קראת" – אינך קורא לי, כי אני אינני מתכוון לעבודת השם כזאת, שעושים אותה בפרצוף חמוץ ובלווי אגרות של "אין לי כח" ו"אין לי חשק". לימוד התורה הוא כל-כך מתוק וטוב! כשמרגישים את הטעם בלמוד – לא חשים עייפות. עבודת השם אמיתית נעשית בשמחה, ברצון ועם טעם. זאת חוויה מיחדת ונפלאה לקיים מצוות חסד ולעזור לאחרים; יש הנאה עלאית בלמוד תורה; יש טעם מתק בתפלה ובכל מצוה ומצוה. על כך אנחנו צריכים לבקש בתפלת "והערב נא" – עשה שבאמת נרגיש כך, שמתק לנו וטוב לנו לקיים מצוות.

כתוב "כי ייפול הנופל ממנו"? למה לא כתוב "כי ייפול ממנו"? אומר רש"י בשם הגמרא – ראוי זה כבר ליפול". מעשיו כבר גרמו לו שהוא נגזר עליו ליפול. אז בעצם הוא אדם מת שעוד הולך, כבר נגזרה עליו מיתתו. ומוסיף רש"י "ואעפ"כ לא תגלגל מיתתו על ידך, שמגלגלים זכות ע"י זכאי וחובה ע"י חייב". אתה תעשה מעקה, אם השם רוצה להפיל אותך, הוא יעלה על המעקה וייפול, ואז הדמים לא עליך, אל תהיה הסיבה לכך, וזה הפשט הפשוט של הכתוב.

אומר רבינו ה'בן איש חי', נראה לי בסיעתא דשמיא, פרשה זו תרמוז על מצוות התשובה. לדוגמה, אני אומר, אדם רואה שהנה ראש השנה, יום הדין, מתקרב. הוא אומר אוי ואבוי מה יהיה? יום הדין! אם ימצא אותי במצב שאני נמצא בו, לא יישאר ממני כלום. חייבים להשתנות, חייבים להתחדש, לבנות דרך חדשה, יותר טובה מהדרך שאני בה. לקדם את פני הדין של ראש השנה.

אדם צריך לדעת – העולם לא הפקר, יש דין ויש דיין. בראש השנה נידונים על המחשבה הכי קטנה, אין שום דבר שהולך בלי דין – כולם נידונים בסקירה אחת וכל אחד ואחד לחוד, על כל נקודה ונקודה, מעשה איש ומחשבותיו ודרכיו.

אז מה צריך לעשות? צריך לבנות בית חדש. כשיבוא הדין ויגיד איפה זה שהיה כל השנה פה, והיה במחשבים שלנו וראינו מה הוא היה עושה? יגידו לו – ההוא הלך, הבן אדם הזה הוא חדש, "כי תבנה בית חדש".

רבי יעקב ישראל מטשערקאס נפטר בשנת תרל"ו הרה"ק רבי יעקב ישראל בהרה"ק ר' מרדכי טווערסקי מטשערקאס. בעל 'עמק תפלה'. התנו של בנו של בעל ה'תניא' זצ"ל, והיה עוסק הרבה מאד בתורת חב"ד ולא עסק כל כך בנגלה, ופעם אחת חלה מאד והרבו להתפלל עבורו והבריא בבת אחת, וספר שהיה בשמים קטרוג גדול עליו על זה שאינו עוסק בנגלה, וקבל על עצמו לעסק יותר בנגלה, והחליטו שיבריא. אמר שחטיפת שירים מהצדיק הוא תקון להטא דור המבול, שנאמר בהם 'כי מלאה חארץ חמס מפניהם', והתרגום כותב 'ארי איתמליאת ארעא חטופא', ולכן חוטפין שירים לתקן החטיפות של דור המבול.

"כל אדם המענג את השבת, יינתנו לו כל משאלות ליבו".

נתיבי אור

אוצר אהרן נ'ס"ט י"ד

התורה אומרת: "ויקום משה וישיען וישק את צאנם", ודורשים על כך חז"ל, שהרועים רצו לזרוק את בנות יתרו לבאר, ולהרוג אותן, לא די שנידו אותו, לא די שגרשו את בנותיו, אלא שביקשו להרגן! וכל זה משום שעזב יתרו את דתם. בנות יתרו חזרו אל אביהן, ואמרו לו: "איש מצרי הצילני מיד הרועים וגם דלו דלה לנו..." רק לאחר מכן התוודע יתרו אל משה, והגיע סוף – סוף לאמת – ה' הוא האלוקים! יתרו עזב את דת עמו עוד לפני שהכיר את משה, אך את האמת לא מצא, והמשיך לחפש עד אשר שלח ה' אליו את משה רבנו.

זיזון לאליה

"כי תצא למלחמה" [כא, י]

"לא דיברה תורה אלא כנגד יצר הרע" [רש"י]. התורה התירה זאת במלחמה "כנגד יצר הרע" – כדי שיצר הרע יהיה נגד זה; שכן יצר הרע אינו מעורר באדם תשוקה אלא לדבר אסור, אבל דבר שהוא מותר אין בו תשוקה). רבי יונתן אייבשיץ

"כי יהיה לאיש בן סורר ומורה" [כא, יח]

יש להתבונן למה פה כתוב: "מורה" מלא ו' ואח"כ כתוב שאמרו אל זקני עירו: "בנו זה סורר ומורה" כתוב חסר? מבאר ה"טעמא דקרא", משום שדרך ההורים להקטין תמיד חטא בניהם ולכן זה חסר.

כל האומר דבר בשם אומרו מביא גאולה לעולם

הרבי מלובביץ

חב"ד כל הלב לכל אחד

רבי מנחם מנדל שניאורסון

בסוף פרשתנו מופיע הצינוי: "זכור את אשר עשה לך עמלק". המדרש מספר שכאשר שמעו בני ישראל את הצינוי הזה התפלאו פליאה גדולה: "משה רבנו! כתוב אחד אומר 'זכור את אשר עשה לך עמלק', וכתוב אחד אומר 'זכור את יום השבת לקדשו'. האין יתקיימו שניהם, זה זכור מה זכור?!" השיב להם משה: "לא דומה כוס של קונדיטון (יין משובח) לכוס של חומץ. זה כוס זה כוס. 'זכור' – לשמור ולקדש את יום השבת, זה 'זכור' – לענוש. 'שאלתם של בני ישראל ותשובת משה דורשות הסבר. על מה הייתה פליאתם, וכי אי-אפשר לזכור שני דברים בעת ובעונה אחת? הלוא אנו מצווים גם על זיכרון יציאת מצרים, ויש מצוות שקיומן תמידי וצריך לזכור אותן בכל עת. ומה פשר ההשוואה, בתשובתו של משה, לכוסות של חומץ ויין ואין המשל הזה משיב על השאלה? אלא שכאשר התורה מצווה לזכור אין הכוונה לתזכורת רגעית בלבד. לזכור משמעו לחוות את הדבר ולחיות אותו, וכדברי הרמב"ם על זיכרון עמלק: "נעורר הנפשות במאמרים להילחם בו". כלומר, הזיכרון צריך להיות חזק ומשמעותי כל-כך, עד שיגיע את האדם להילחם בעמלק.

על כך התעוררה תמיהתם של בני ישראל: איך אפשר לחיות בעת ובעונה אחת עם שתי תנועות-נפש סותרות?! התמיהה לא הייתה על עצם הדרישה לזכור בו בזמן כמה דברים, כגון זיכרון יציאת מצרים והמצוות שקיומן תמידי, כי אלה דברים שיכולים להשתלב אלה עם אלה. אבל זכירת השבת וזכירת עמלק הן שני דברים סותרים בעצם מהותם. זיכרון השבת משמעותו שיש מי שברא את העולם בשישה ימים ושבת ביום השביעי, והוא שולט בבריאה שליטה מוחלטת. לעומת זה, זיכרון עמלק משמעותו שיכול משהו להתייצב נגד ה' בצורה הקיצונית ביותר, עד למצב של "יודע את ריבונו ומתכוון למרוד בו". הוא יודע על הקב"ה, מכיר בהיותו ריבונו, ובכל-זאת מתכוון למרוד בו. איך שני עניינים מנוגדים כל-כך יכולים להתקיים בנפש האדם בעת ובעונה אחת?! על כך השיב משה רבנו במשל משתי הכוסות. במבט ראשון הן נראות מנוגדות לחלוטין – זו כוס יין משובח וזו כוס חומץ שאינה ראויה לשתיה. אבל האמת היא שגם לחומץ נועד תפקיד חשוב – באמצעותו מכינים מעדנים טובים ביותר, המשיבים את הנפש. בראייה כזאת אין כאן שני דברים סותרים, אלא שניהם משרתים אותה מטרה. עמלק נמשל לחומץ. אף הוא נברא בידי הקב"ה, ותכלית קיומו לגלות את כוחו האין-סופי של הקב"ה. אלא שהדרך לגלות זאת היא על-ידי זכירת עמלק ומחיתו. כשיהודי מוחה לחלוטין את המרידה בקב"ה, מתגלה מלכותו של הקב"ה ביתר שאת, והכול רואים שסופן של המרידה בקב"ה והכפירה בו להימחות מן העולם, ומלכות ה' היא השליטה היחידה במציאות כולה. (לקוטי שיחות)

מוזמנים לשיעור תורה מרתק קבוע כל שני ורביעי עם הרב יהודה בר שלום שליט"א

הדפסת, הפצת, זכית בזיכוי הרבים

בין מלחמת היצר לשאר מלחמות

ישנו הבדל גדול בין המלחמות הממשיות, שנלחמים בני אדם אלו באלו, לבין מלחמת היצר. המלחמות שבארץ, ואפילו מלחמות עולמיות גדולות, מגיעות בזמן מסוים לסיומן, וניתן להצביע בסופן על מנצח ועל מנוצח. מה שאין כן מלחמת היצר. זו היא מלחמה תמידית, החל בבריאת העולם ועד סוף כל הדורות, ולעולם לא תסתיים מלחמה זו. משום כך נמשל היצר הרע לזבוב, כפי שדורשים חז"ל בברכות (ס"א ע"א): "אמר רבי: יצר הרע דומה לזבוב ויושב בין שני מפתחי הלב, שנאמר (קהלת י', א'): 'זבובי מות יבאיש יביע שמן רוקח'". ליצר הרע יש רצון להכשיל את האדם בכל עת, ואף כשהאדם הודפו מעליו ונלחם בו ללא הרף, הוא חוזר אליו שוב ושוב, כמו זבוב שדרכו להטריד את האדם המנסה לסלקו.

שם אמר האדם: כיצד, אפוא, אתגבר על היצר הרע? והרי הקב"ה בעצמו הורה לו להכשיל את האדם! על כך משיבה התורה וכותבת: "ונתנו ה' אלוך בידך ושבת שביו" – אם ירצה האדם לגבור על היצר הרע, יוכל לו. וכמו שכתוב (בראשית ד', ז'): "הלא אם תיטיב שאת ואם לא תיטיב לפתח חטאת רובץ ואליך תשוקתו ואתה תמשול בו"; וכתב רש"י שם: "יצר הרע תמיד שוקק ומתאוה להכשילך, ואתה תמשול בו – אם תרצה תתגבר עליו." - "כי תצא למלחמה" (כ"א, י') ידועים דברי בעל ה'אור החיים' הקדוש (הובאו לעיל) שכתב, שכל הכתוב כאן רומז למלחמת היצר. התורה מדגישה, שצריך להקדים ולהילחם ביצר הרע, ולא ימתין שהאויב יגיע ויתקיף מבפנים ואז יהדפו. וכשם שבשעה שאויב בא אל עיר להילחם עליה, לא מחכים שיגיע לתוך העיר ובתיה כדי לצאת ולהדוף אותו, אלא מקדימים להילחם עמו מחוץ לעיר שלא יוכל להתקרב לעיר, כך גם במלחמת היצר, ימנע אותו לגמרי מלהגיע אליו להכשילו, ולא ימתין שהוא יבוא להכשיל ואז ילחם בו, כי אין אדם יודע את כוחו באותה שעה אם יהיה מסוגל להתגבר עליו – זהו שהתורה אומרת: "כי תצא" אתה אל האויב, וכמו שאומרים חז"ל (סנהדרין ע"ב ע"א): "אם בא להורג השכם להורגו", ואז – "ונתנו" וכו'.

מעשה שהיה

הדיינים בבית הדין הגדול שבצפת שפשפו את עיניהם בתימהון, האדם שנכנס פנימה מוכר היה לכולם כאדם מושחת ורע מעללים. הכול ידעו כי האיש רע לשמים ורע לבריות, והיה אף מי שהגדירו כ"אדם שלא הניח עבירה בתורה שלא עבר עליה!!" לכן התפלאו הם מהעובדה שאדם שכזה הבז לכל דבר שבקדושה נכנס לפתע לבית הדין הגדול! פליאת הדיינים גברה שבעתיים עת שמעו מה בפיו. "אנא!!" אמר, "קבלוני כבעל תשובה, הניחו לי לעשות תשובה." הדיינים, שהכירו את האיש ואת מעלליו, התקשו להאמין לדבריו. בוודאי מזימה מרושעת באמתחתו או אולי חפץ הוא לשים את בית הדין ללעג ולקלס, סברו, ועל כן החליטו לדחותו. יצא האיש מבית הדין ובפנים נפולות שם פעמיו אל עבר ביתו של האר"י הקדוש. "רבנו", התחנן הלה, "הורייני את הדרך לחזור בתשובה שלמה". "שוב לביתך", ענהו האר"י הקדוש, "ודע לך, כי כל אדם יכול לפנות לאבינו שבשמים ולבקש את סליחתו, ואין לך כל צורך במתווכים". אך האיש לא הרפה. "אנא רבי קדוש, תן לי תיקון תשובה, יהיה מה שיהיה ואעשה אותו... הנה, חטאתי כך וכך...". וכך החל הוא לפרט באוזני האר"י הקדוש את כל חטאיו ופשעיו, כשדמעות רותחות זולגות מעיניו. "בני", אמר האר"י הקדוש, "גם אם תחיה אלף שנים לא תוכל לתקן את כל חטאותיך, כה רבים הם פשעיך ועוונותיך עד כי יש לך תקנה אחת בלבד והיא המוות, רק מיתת בית דין תכפר על חטאיך". "אני מסכים לכך!" אמר האיש. לבקשת הרב הגיע האיש בערב יום כיפור אל בית מדרשו של האר"י הקדוש על מנת לשמוע באיזו מיתת בית דין יכופר לו. ואכן, בית הדין דן אותו למוות בשריפה!! הדיינים החליטו להרתיח עופרת ובעודה רותחת ליצוק אותה לתוך פיו, וכשזו תרד במורד גרונו היא תשרוף את כל איבריו הפנימיים וכך תהא מיתתו בייסורים קשים ומרים. כמובן שהיה זה גזר דין נורא ואיום, אך האיש קיבל אותו בשמחה ואמר: "הלואי ותהא מיתתי כפרתי!!" עד מהרה התכוונו שליחי בית הדין לבצע את פסק הדין. ידיו ורגליו של האיש נקשרו וסביב עיניו נכרכה פיסת בד, לתוך הכף יצקו עופרת רותחת, נמסה. "התוודה! ולאחר מכן פתח את פיו!" הורו לאיש. האיש פתח בווידוי בבכיות נוראות ובכוונה עמוקה, וכשסיים פער את פיו לרווחה והמתין לעופרת הרותחת שתדד עוד מעט במורד גרונו... והנה, במקום הנוזל המבעבע, היוקד והרותח, נשפכה מרקחת פירות מתוקה אל תוך פיו הפעור. האר"י הקדוש החליף את הכף ובה העופרת הרותחת בכף ובה מעדן מתוק וערב לחיך ויצק אל פי האיש את המרקחת. "וסר עוונך וחטאתך תכופר!" קרא האר"י הקדוש לרגע נאלם בעל התשובה דום, הייתכן?? מה זאת ארע? אך מיד הבין את אשר התרחש. "אנא, רבנו!" התחנן לפני האר"י הקדוש, "תבצע את גזר הדין שנגזר עלי! חפץ אני שיתכפרו חטאי!" "אל דאגה, בני", הרגיע האר"י הקדוש את רוחו הנסערת, "כבר אמר הקדוש ברוך הוא: 'כי לא אחפוץ במות המת כי אם בשובו מדרכיו וחי'!" וכאשר תשובת האדם בלב שלם ומרצון חזק ואמיתי וצער החרטה צורב את ליבו, את נפשו ואת כל פנימיותו ודאי שאז רצוי הוא לה' יתברך. ואין ספק, כי אדם כזה לא יחטא עוד לעולם. גם אתה עשית תשובה שכזו", סיים האר"י הקדוש את דבריו, "זכית ותשובתך תשובה שלימה ואין כל צורך ליטול את נפשך!"

סיפור לשבת

הרב ארנולד פלייט"א

מתוך [חול על חול]

שליח לחמך על פני המים

הלך בודד פסע לו בינות לשבילים המפותלים בצעדים יגעים. פניו הלאות וצעדיו הכבדים העידו עליו כי זה זמן רב הוא מטלטל כך בדרכים, אולם האור שקר מפניו וחיוור האושר ששכן על שפתותיו העידו כי מטרה חשובה נגד עיניו בהליכתו המייגעת הזאת. היה זה ר' מנדלי מקוסוב. בשבת הקרובה ישובת רבו, רבי פייביש מזבז, 'בעיר סקאהל'. ר' מנדלי חפץ להקביל את פני רבו ולזכות בבלות את השבת במחיצתו, אולם לא היו בידו אפילו את הפרוטות המועטות הדרושות להוצאות הדרך. אך לא חסיד מובהק כמוהו יאפשר לעניינים של הכל וריק למנוע ממנו להסתופף בצילו של רבו הדגול. ללא היסוס החליט לעשות את דרכו ברגל. קשה ומפרכת הייתה הדרך. ר' מנדלי צעד מעיר לעיר ומכפר לכפר. רגליו כבר צרבו מרוב הליכה מאומצת, אולם כשהיה חושב על השבת המרוממת שעתידי הוא לחוות במחיצת רבו- היו כל תלאות הדרך מתגמדות בעיניו. יום חמישי לקראת ערב, חש ר' מנדלי כי העייפות והרעב מאימים להכריע אותו. גמר בדעתו לערוך הפסקה באכסניה קטנה בכפר נידח על פני הדרך. הוא עזב את דרך המלך ופנה לשביל צדדי המוביל אל הכפר הסמוך. כשהגיע אל האכסניה, קידם בעל האכסניה היהודי את פניו בסבר פנים יפות. "האם אוכל לסעוד פת מערים באכסניה וללון כאן הלילה?" שאל ר' מנדלי את מארחו האדיב. "תוכל לישון כאן בחפץ לב. אף אוכל להציע לך מיטה נוחה ונעימה, אך חוששני שאין בידי דבר מאכל להשיב את נפשך." דמעות חנקו את גרונו של בעל האכסניה באומרו את מילותיו האחרונות. הוא הבחין כי אדם מורם מעם עומד מולו והחל שופך בפניו את מכאובי לבבו: "מצבי הכספי הגיע לשפל מדרגה. ילדי הפעוטים בוכים ללחם, ואין לאל ידי להושיע. ולא זאת בלבד, כי בעוד שלושה ימים יגיע מועד הפירעון של דמי השכירות שאני חייב לפרץ, ובידי אין אפילו חלק קטן מהסכום. אני מפחד לחשוב על תגובתו של הפרץ הרודן, ברגע שיוודע לו שגם הפעם לא אוכל לשלם את חובי. הוא עלול לדון אותי למאסר ולענשים חמורים, אם לא גרוע מכך. ר' מנדלי האזין לאכסנאי הכאוב והשתתף בצער. הדברים נגעו למעמקי ליבו עד כי לא יכול היה לתת תנומה לעיניו כל אותו הלילה. עם נץ החמה נפרד ר' מנדלי ממארחו בדברי עידוד וחיוק והמשיך בדרכו. לא הרחק לכת ר' מנדלי, והנה געגלת פאר רתומה לסוסים אבירים נעצרה לידו. התרצה להצטרף אלי לנסיעה?" שמע קול קורא לעברו. היה זה חסיד עשיר, שהיה אף הוא בדרכו לסקאהל. בארשת חשיבות הומין את ר' מנדלי לעגלה המהודרת. כמה השתומם העשיר לתשובתו התמוהה ר' מנדלי: "לא אוכל לעלות על העגלה אם לא אקבל ממך מיד מאתיים רובל!" "חוצפה שכזו!" התפרץ העשיר, "לא די לך שהזמנתי אותך לעגלה ללא תשלום, אתה עוד מעז לבקש מאתיים רובל להעלותך לעגלה? אל תעלה!" אמר בכעס. הכסף אינו בשבילי", ענה ר' מנדלי בנחת, "הוא לטובת אדם השרוי במצוקה וזקוק לו, ויש בזה אף משום פדיון שבויים, וגם", הוא הישיר את מבטו הנוקב אל העשיר הרטון, "וגם לטובתך". "לטובתך?!" כעסו של העשיר גבר עוד יותר, "מה תועלת תצמח לי ממתן מאתיים רובל?" "קולו השקט של ר' מנדלי היה נרגש ונסער בדבריו: "כסף זה דרוש לאדם עני ויהווה בשבילו הצלת נפשות של ממש, ובשבילך - מי יודע? הן גלגל חורב בעולם. אולי בעתיד תהיה אתה במצוקה, ותרומתך זו תהיה לך לעזר בשעת הדחק? שליח לחמך על פני המים, כי ברב הימים תמצאו" "הדברים הכנים והנרגשים רכנו את ליבו הקשוח של העשיר. הוא הוציא מכיסו בהכנעה מאתיים רובל ומסרם לר' מנדלי. כעת עלה ר' מנדלי אל העגלה אך לא לסקאהל היו מועדות פניו. "הנה נחזור לאכסניה הסמוכה, כדי שתראה בעיניך את גודל המצווה שאתה עושה בכסףך." ובלי לחכות לתשובת הגביר הורה לעגלון לשוב אל האכסניה הקטנה. בעל האכסניה התפלא לראות את אורחו מליל אמש שב אל האכסניה, אך כאשר הושיט לו את מאתיים הרובל, הפכה פליאתו לשמחה ללא גבול. "תודה לכם! הצלתם אותי מחרפת רעב! לעולם לא אשכח לכם את הטובה שגמלתם עימי היום!" כך חודה לר' מנדלי ולחסיד העשיר בלב מוצף רגשות גיל. כעת יכול היה לכבד את אורחו בסעודת שחרית דשנה. האורחים אכלו את סעודתם ונפרדו מהאכסנאי לשלום. לפני צאתם לחש ר' מנדלי לאכסנאי: "דע לך, כי מעתה תעלה מעלה מעלה ואילו העשיר ירד מטה מטה ויגיע עד פת לחם. זכור לעזר לו בעת צרכו ולהשיב לו טובה כנגד הטובה "ור' מנדלי והעשיר יצאו אל הדרך. העגלון האץ בסוסיו, ותוך שעה קלה הגיעו אל העיר סקאהל. הדוחק בעיר היה רב; המוני חסידים הצטופפו ונדחקו כדי לזכות להיכנס אל הקדוש פנימה ולחנות בזיו פניו של ר' פייביש. לפתע נשמע קולו של הרב: "ר' מנדלי מקוסוב והגביר שעימי נקראים אל הרב! פנו להם דרך!" בבית אחת נבקעה הדרך. החסידים נטו לצדדים, ובתווך נוצר 'שביל' לר' מנדלי ולגביר. השניים מיהרו לפלס את דרכם במרווח שנוצר. כשהגיעו לחדר, קיבלם הרבי בפנים שוחקות: "שלום עליכם עושי מצווה "ולר' מנדלי הוסיף בלחש "בוא נראה אם יעמוד העשיר בשעת מבחן. "הזמן חלף חודש רדף חודש, ושנה רדפה שנה. כאשר ניבא ר' מנדלי כך היה. מצבו של הגביר הלך והורע, עד כי נאלץ להידפק על דלתות נדיבים ולקבץ פרוטה לפרוטה, ואילו בעל האכסניה הלך ונתעשר ועשה חיל במעשה דיו. רבי מנדלי עצמו נתפרסם בעולם כולו כצדיק נשגב ומחולל נפלאות ובעיקר נודע לפורנותו הרבה לצדקה. עניים ונזקקים היו נוהרים לקוסוב כדי לתנות את צרותיהם ולזכות במתת ידו הנדיבה. יום אחד נודמן לקוסוב העשיר היוזר. הוא שמע את שמעו של רבי מנדלי רחב הלב ולא זכר כלל מיהו רבי מנדלי והיכן פגש בו בעבר. העשיר לשעבר נכנס לביתו של רבי מנדלי, והרבי הכירו מיד. בקול בוכים החל לספר על מצבו הירוד. "אומר לך את אשר תעשה", נענה רבי מנדלי בהשתתפות. "סע אל הגביר פלוני, שהוא אחד מחסידיו. אצייד אותו במכתב מיוחד, והוא יבוא לעזרתך". לא ידע העשיר שנתרושש כי תלמידו של הרבי אינו אלא אלא בעל האכסניה שניצל על ידו לפני שנים. בלב מלא תקוה נסע הקבצן אל הגביר. הוא הושיט לו את מכתבו של הרבי וציפה בדריכות לתגובתו. עוד בטרם פתח העשיר את המכתב אמר לקבצן: "יודע אני, אתה הוא שליחו של הרבי הקדוש מקוסוב. הלילה בא אלי רבינו הקדוש בחלומי ואמר לי: 'הגיע זמן פירעון החוב'." והווכר אתה את מאתיים הרובל שנתת לפני שנים לבעל אכסניה עני?" שאל הגביר את הקבצן הנדהם, "אני הוא בעל האכסניה! כשם שעזרתה לי בשעת דחקי, כך אשמח לסייע לך בשעת הדחק ולחלצוך ממיצר. "הוא העניק לקבצן סכום כסף נכבד, שעזרו לו להתחיל מחדש במסחרו ולעלות מעלה מעלה. רק אז צפו ועלו בזיכרונם של הקבצן המילים התמוהות שאמר לו רבי מנדלי לפני שנים רבות כל כך: "גלגל חורב בעולם. שליח לחמך על פני המים תרומתך זו תהיה לטובתך שלך..."

סגולת תומר דבורה - הרמ"ק העיד עליו האר"י הקדוש זיע"א, שהרמ"ק הגיע

לשלימות קודש, ולא נפטר אלא בעטיו של נחש. בהסכמתו של בעל השל"ה הקדוש לספר "תומר דבורה", נאמר - וכל מי שרגיל בספר הזה, ואומר אותו בכל שבוע או בכל חודש, מובטח לו שהוא בן העוה"ב."

מחבר הספר הינו הרמ"ק הקדוש, אור העולם רבי משה קורדובירו בן רבי יעקב זיע"א. מלאכי אלוקים שתו בצמא ממעיניו של הרמ"ק הקדוש. בין השותים בצמא את דבריו היו רבי חיים ויטאל זיע"א, רבי אליהו וידאש זיע"א - מחבר הספר "ראשית חכמה", והאר"י הקדוש זיע"א. בהלוויית הרמ"ק ראו עמדי אור מעל מיטתו, והעיד עליו האר"י הקדוש זיע"א, שהרמ"ק הגיע לשלימות קודש, ולא נפטר אלא בעטיו של נחש. בהסכמתו של בעל השל"ה הקדוש לספר "תומר דבורה", נאמר - וכל מי שרגיל בספר הזה, ואומר אותו בכל שבוע או בכל חודש, מובטח לו שהוא בן העוה"ב. ידוע כי כ"ק האדמו"ר י"א טיטלבוים מסאטמר זיע"א גילה שכ"ק האדמו"ר מצאנו - הדברי חיים זיע"א הבטיח: שכל הלומד מהספר "תומר דבורה" מובטח לו שלא יפגע מהמחלה הממארת והידועה. מדברים אלו ניתן להבין כי הקורא בספר "תומר דבורה", מביא לעצמו ולמשפחתו את ברכת ה' ופועל לפתיחת אוצרות הישועה, בכל העיניים.

הג' - ועובר על פשע - זו מדה גדולה שהרי אין המחילה על ידי שליח אלא על ידו ממש של הקדוש ברוך הוא כדכתיב [תהלים קל, ד] כי עמך הסליחה וגו' ומה היא הסליחה שהוא רוחץ העוון כדכתיב [ישעיה ד, ד] אם רחץ אדני את צאת בנות ציון וגו' וכן כתיב [יחזקאל לו, כה] ורקתי עליכם מים טהורים וגו' והיינו ועובר על פשע שולח מימי רחיצה ועובר ורוחץ הפשע. והנה ממש כדמות זה צריך להיות האדם שלא יאמר וכי אני מתקן מה שפלוגי חטא או השחית, לא יאמר כך שהרי האדם חטא והקדוש ברוך הוא בעצמו שלא על ידי שליח מתקן את מעות ורוחץ צאת עונו. ומכאן יתבייש האדם לשוב לחטא שהרי המלך בעצמו רוחץ לכלוך בגדיו:

איז אהר צולה פאסט עס פאסט האבן
 פאסט אנה אנה צולה עס פאסט פאסט
 צונה פו האיס כי אני מוציא פאסט מן
 הארץ

השבת העם לבית המדרש

"לא תראה את שור אחיך או את שיו נדחים והתעלמת מהם השב תשיבם לאחריך: ואם לא קרוב אחיך אליך ולא ידיעתו ואספתו אל תוך ביתך והיה עמך עד דרש אחיך אתו והשבתו לו" (דברים כב, א-ב). אור החיים הקדוש מבאר שפרשה זו באה לרמוז בפרטות חיוב התוכחות, שצריכים בני א-ל חיי, צדיקי עולם, לעשות לעם ה'. כי תראה את שור אחיך" - אלו הם בני אדם שנמשלו כבהמות, ללא דת וללא דין ללא תורה וללא מצוות, וציווה ה' לכל יתעלם מהם אלא ישיבם לאחיו, הוא אלוקי עולם ה'. והדרך לקרבם אומר הכתוב "ואספתו לתוך ביתך" - אל תוך בית המדרש. אין דבר גדול יותר מבית המדרש, תכניס אותו לבית המדרש, תביא אותו לשמוע דברי תורה, והתורה הקדושה בעצמה תתקן ותשפר אותו. אין דבר יותר גדול מעוצמת התורה, התיקון הגדול ביותר שיכול אדם לתקן זה להרבות בלימוד התורה, כמו שאנו אומרים בברכת השיבנו, "השיבנו אבינו לתורתך" ורק לאחר מכן "החזירנו בתשובה שלימה לפניך", דבר ראשון שצריך האדם לעשות כדי לקבל עליו עול מלכות שמים שלימה זה ללמוד את התורה הקדושה, אפילו שעדיין לא חזר בתשובה. ולכן כששואל אדם במה הוא צריך להתחיל, צריך לומר לו שיתחיל לקבוע עיתים לתורה, שילך לשמוע שיעור תורה שעה-שעתיים בשבוע, איש כפי גבורתו, והתורה הקדושה כבר תפעל את פעולתה ותסדר את הכול, עץ חיים היא למחזיקים בה ותמכיה מאשר (משלי ג, יח), התורה הקדושה נותנת את החיות לאדם ומאירה לו את הדרך ילכו בה ואת המעשה אשר יעשו (שמות יח, כ). זה מה שמוטל עלינו לעשות, "ואספתו אל תוך ביתך", אל בית המדרש, לגרום לעוד יהודי ולעוד יהודי להיכנס לבית המדרש ולהאזין לדברי אלוקים חיים, וכך לאט לאט הם יתקרבו ומלאה הארץ דעה את ה' כמים לים מכסים (ישעיה יא, ט). יהי רצון שנוכל להרבות בלימוד התורה הקדושה ובקיום מצוותיה, ובזכות כך נראה בישועת ישראל השלימה, אמן.

הרב
 עובדיה
 יוסף זצוק"ל

פרשת השבוע

הלכה שבועית

לקלל יהודי - איך קללה פועלת? בית המקדש נחרב, בעוון שנאת חנם, לכן בימים אלו, ימי הנחמה, נלמד קצת בהלכות הנוגעות ליחס שבין אדם לחברו, להרבות אהבת חנם. קללת דין כתוב בתורתנו הקדושה (שמות כב כז): "אלוהים לא תקלל", ותירגם אונקלוס, (הוא התנא שתירגם את כל התורה לארמית): "דיינא לא תקיל". כלומר, שיש איסור גמור מן התורה לקלל את הדיין, וכן פירשו בגמרא במסכת סנהדרין (דף סו.) שמילת "אלוהים" כאן, אינה מתייחסת להשם יתברך, אלא לדיינים.. איך הקללה פועלת? רבינו חיים בן עטר, בעל האור החיים, הקשה בפרשת בלק, איך יתכן בכלל שקללה תשפיע? הרי, אם מגיע לאדם שיקרה לו משהו רע, בוודאי שכך יקרה לו, ואם לא מגיע לו משהו רע, מדוע שהקללה תגרום לכך שיקרה לו משהו? והסביר האור החיים, שפעמים רבות, אדם חוטא, ומגיע לו עונש, אלא שה' יתברך "מאריך אפו", כלומר, ממתין לאותו חוטא, שיתקן בעצמו את הפגם שגרם, וישוב בתשובה. ובאותו הזמן שה' ממתין לאדם, או, לפעמים, אם מצטרפת קללה, שהיא כמו תפילה על אדם שיקרה לו משהו רע, דבר זה עלול לגרום לכך שמידת "אור אפיים" לא תמשך עוד, והעונש שמגיע לאותו אדם, יחול עליו מיד. זו הסיבה, שלפעמים קללה פועלת את פעולתה.

בפרשתנו נמשך פירוט מצוות התורה. בין השאר מפורטות מצוות מיוחדות המתרחשות לעיתים נדירות, כגון: היחס לבן סורר ומורה (כלומר מתמרד), ומצוות שילוח הקן (הדורשת מהאדם הרוצה לקחת ביצים מקן - לשלוח קודם את האם-הציפור מן הקן), לצד מצוות אלו מוצגות מצוות רבות העוסקות בחיי היום יום, במוסר ובסדר חברתי. למשל: השבת אבידה, הלכות גירושין, החובה לנהוג ברגישות כלפי אנשים במצב רגיש - כמו עניים, גרים, יתומים ואלמנות. כמו כן מחזרת החשיבות שבמשפט צדק. המצווה האחרונה בפרשה - היא מחיית עמלק, יש לזכור לעד את אשר עשה עמלק לעם בצאתו ממצרים כאשר התנפל עליהם בהיותם לא מוכנים (זוכרים? בספר שמות פרשת בשלח), ולמחות את זכרו.

כלל א', סעיף י' - אסור לספר רכילות דרך רמאות. כגון שידע שפלוגי גרם עוול לחבירו, והיה ביניהם מריבה על זה. והוא רוצה לעורר את המחלוקת הישנה, ורצונו שחבירו לא ישים לב שהוא מעורר שוב

את המריבה. לכן הוא מוכיר את הגנות או הרעה שחבירו עשה לו, וכאילו מסתיר לפי תומו ואינו יודע מי עשה לחבירו את העוול. ועל ידי זה נזכר חבירו שפלוגי גרם לו את העוול - אסור מפני איסור רכילות. כלל א', סעיף י"א דע עוד, שאין חילוק באיסור רכילות בין אם מספר לו מפורש מה שאחד עשה לו, או דיבר עליו, לבין אם מספר לו במכתב. ואין הבדל אם מספר לו שפלוגי גינה אותו, לבין אם מספר לו שפלוגי גינה את סחורתו. כיון שעל ידי זה מכניס שנאה בליבו עליו.

הלכות - החפץ חיים

לשון

לא לקרוא בשעת
 תפילה וקריאת התורה

שבת שלום